

[Time: 2.5 Hours]

[Marks: 75]

- N.B.:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Use of map stencil is allowed.
4) Draw sketches, diagrams and maps wherever necessary.

Q 1. What is Research? Discuss the types and significance of geographical research.

OR

Q 1. What are the major types of research methods used in geographical studies?

Q 2. Describe the definition, meaning, and main stages of research design.

OR

Q 2. Explain the meaning and various types of hypotheses in detail.

Q 3. What is sampling? Explain the different types of sampling.

OR

Q 3. Discuss the methods and sources of geographical data collection.

Q 4. Explain the nature, types, and importance of geographical data.

OR

Q 4. Write detailed information on geographic data analysis.

Q 5. Short notes. **(Any Three)**

- A) Concept of impact factor and plagiarism.
- B) Methods of Primary data collection.
- C) Sample selection and size.
- D) Qualitative and Quantitative data.

मराठी भाषांतर

[वेळ: २.५ तास]

[गुण: ७५]

- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- २) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
- ३) नकाशा स्टॅन्सिल वापरण्याची परवानगी आहे.
- ४) आवश्यक तेथे रेखाचित्रे, आकृत्या आणि नकाशे काढा.

प्रश्न १. संशोधन म्हणजे काय? भौगोलिक संशोधनाचे प्रकार आणि महत्त्व यांची चर्चा करा.

किंवा

प्रश्न १. भौगोलिक अभ्यासामध्ये कोणत्या प्रमुख प्रकारच्या संशोधन पद्धती वापरल्या जातात?

प्रश्न २. संशोधन आराखड्याची व्याख्या, अर्थ आणि संशोधनाच्या मुख्य टप्प्यांचे वर्णन करा.

किंवा

प्रश्न २. गृहितकाचा अर्थ सांगून विविध प्रकारच्या गृहितकांचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न ३. नमुना म्हणजे काय? नमुना निवडीचे विविध प्रकार सांगा.

किंवा

प्रश्न ३. भौगोलिक माहिती संकलनाच्या पद्धती आणि स्रोतांची चर्चा करा.

प्रश्न ४. भौगोलिक माहितीचे स्वरूप, प्रकार आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

प्रश्न ४. भौगोलिक माहिती विश्लेषणाची तपशीलवार माहिती लिहा.

प्रश्न ५. टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) प्रभाव घटक (Impact Factor) आणि साहित्य चौर्य संकल्पना.
- ब) प्राथमिक माहिती संकलनाच्या पद्धती
- क) नमुना निवड आणि नमुना आकार.
- ड) गुणात्मक आणि संख्यात्मक माहिती
